

Finansdepartementet

Angående betänkandet Folkbokföringsverksamhet, biometri och brottsbekämpning (SOU 2025:75)

Ekobrottsmyndigheten lämnar härmed sitt yttrande över rubricerat betänkande.

Del II, Utökade befogenheter i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet

Ekobrottsmyndigheten delar utredningens bedömning att Skatteverket inte bör få befogenhet att inleda och leda förundersökningar, utfärda strafförelägganden eller biträda Polismyndigheten.

Ekobrottsmyndigheten tillstyrker att Skatteverket ska ges utökade möjligheter att verkställa vissa tvångsmedel.

Skatteverket ska inte få inleda och leda förundersökningar

Den grova organiserade brottsligheten medför stora påfrestningar för rättsväsendet och det är viktigt att samhällets resurser används på ett effektivt sätt. Det är mot den bakgrunden angeläget att överväga effektiviseringar, bland annat såvitt gäller förutsättningar för att bedriva förundersökningar.

Ekobrottsmyndigheten kan se såväl för- som nackdelar med en utvidgad befogenhet för Skatteverket. För att en ändring ska komma i fråga måste dock reformen förväntas leda till betydande effektivitetsvinster. Ekobrottsmyndigheten instämmer i utredningens uppfattning om vilka kriterier som lämpligen kan ställas upp för att en brottsutredning skulle kunna bli aktuell för Skatteverkets förundersökningsledning. I likhet med utredningen bedömer Ekobrottsmyndigheten också att volymen av de förundersökningar som skulle kunna bli aktuella inte motiverar en lagändring.

En annan aspekt i sammanhanget är att det vid ekonomisk brottslighet ofta förekommer att en brottsutredning innehåller misstankar om olika typer av brott. En utredning kan därför förväntas inte bara innehålla misstankar om sådan brottslighet som skulle utredas under Skatteverkets ledning, utan även sådana brott som exklusivt utreds av Ekobrottsmyndigheten. Det kommer då inte uppstå några effektivitetsvinster om Skatteverket utreder brott som därefter inte lagförs på grund av åtalsbegränsning.

Sammanfattningsvis anser Ekobrottsmyndigheten att det inte framkommit tillräckligt tungt vägande skäl för att ändra nuvarande ordning om vem som har befogenhet att inleda och leda förundersökningar.

Skatteverkets brottsutredare ska få verkställa vissa tvångsmedel

Ekobrottsmyndigheten tillstyrker utredningens förslag rörande utökade möjligheter för Skatteverkets personal att verkställa tvångsmedel. Att Skatteverkets anställda, under de förutsättningar som föreslås i betänkandet, får verkställa tvångsmedel och tvångsmedelsliknande åtgärder kommer enligt Ekobrottsmyndighetens bedömning att innebära ökad effektivitet för rättsväsendet. Det kommer innebära resursvinster om polis inte behöver tillkallas för att vidta åtgärder i de fall då våldsanvändning kan uteslutas och då Skatteverkets personal själva kan vidta åtgärden. Det är också brottsutredaren som är mest insatt i det specifika ärendet och därför kan förväntas bäst bedöma relevansen av det som påträffas vid till exempel en genomsökning på distans.

Vad gäller frågan om Skatteverkets utredare även ska få möjlighet att verkställa husrannsakan i vissa fall delar Ekobrottsmyndigheten utredningens bedömning. För att ett sådant förfarande över huvud taget skulle bli aktuellt måste risken för våld vara helt utesluten. För att en lagändring skulle ha någon betydelse ur effektivitetssynpunkt måste det röra sig om en viss volym av ärenden. Ekobrottsmyndigheten bedömer att ett det aktuella förfarandet i praktiken skulle bli aktuell endast i undantagsfall, och därför inte medföra några effektivitetsvinster.

Del III, Anmälningsskyldighet och straffansvar enligt folkbokföringslagen

Ekobrottsmyndigheten tillstyrker förslaget. Ekobrottsmyndigheten bedömer att den nya brottsrubriceringen ”främjande av oriktig folkbokföring” kan verka avskräckande för personer som medvetet hjälper andra att fuska med folkbokföringen. Därigenom kan även mer organiserade och systematiska missbruk av folkbokföringssystemet förhindras. Ekobrottsmyndigheten delar utredningens bedömning att det inte föreligger skäl att straffbelägga en underlåten anmälan om annans felaktiga bosättningsuppgifter.

Del IV, Utvidgade möjligheter att lagra och använda biometriska uppgifter.

Det är av största vikt att de uppgifter som finns registrerade om personer som befinner sig i landet är korrekta. Det innebär stora kostnader för samhället om personer kan använda sig av flera identiteter och bara misstanken om att det inte går att lita på de uppgifter som finns registrerade innebär skada. Många former av ekonomisk brottslighet bygger på falska eller dubbla identiteter och Ekobrottsmyndigheten bedömer att ett genomförande av utredningens förslag innebär att användandet av identitetsfusk som brottsverktyg kommer att försvåras. Ekobrottsmyndigheten tillstyrker därför förslaget att Skatteverket ska ges utvidgade möjlighet att lagra och använda biometriska uppgifter.

Ekobrottsmyndigheten finner dock, i likhet med vad som anförs i de särskilda yttrandena, att det saknas skäl att begränsa lagring och användning av biometriska underlag och uppgifter för EES-medborgare. En sådan begränsning har påtagligt negativ inverkan på regleringens effektivitet.

Bedrägerier kopplade till verifieringen av identitet hos personer som flyttat till Sverige från ett EES-land innebär i sig en betydande riskfaktor, inte minst då dessa personer utgör en stor andel av de som flyttar hit. Att utnyttjade identiteter ofta är en avgörande del i till exempel avancerade penningtvättsupplägg är välkänt sedan länge. En begränsning av lagring av

biometriska underlag och uppgifter avseende EES-medborgare motverkar och försvårar möjligheterna att fullt ut bekämpa användningen av falska, felaktiga, multipla och utnyttjade identiteter och skulle därför utgöra ett hinder mot en effektiv brottsbekämpning.

Utredningen har betonat att en korrekt folkbokföring är ett starkt samhällsintresse. En korrekt folkbokföring är central i syfte att minska identitetsmissbruk och därmed motverka bedrägerier, arbetslivskriminalitet och brott mot välfärdssystemen. Att lagra uppgifter avseende samtliga personer som inställer sig för identitetskontroll i folkbokföringsverksamheten skulle innebära att målet att minska risken för falska, felaktiga och multipla identiteter i folkbokföringsdatabasen faktiskt kan uppnås. Ekobrottsmyndigheten bedömer att ett sådant förslag är proportionerligt och att man vid en bedömning av integritetsskyddsskäl även måste ta hänsyn till integritetsskyddet för de personer som riskerar att utsättas för brott eller få sina identiteter utnyttjade i brottsligt syfte.

Den begränsning som utredningen föreslagit bör således inte införas.

Ekobrottsmyndigheten anser även att den längsta tid för lagring, som enligt utredningens förslag är tio år, är för kort. För en effektiv bekämpning av utnyttjandet av felaktiga identiteter kan uppgifterna i vissa fall förväntas behövas under avsevärt längre tid.

Ekobrottsmyndigheten välkomnar förslaget att Polismyndigheten även ska ges möjlighet att i brottsbekämpande syfte göra biometriska jämförelser med de ansiktsbilder och fingeravtryck som lagras hos Skatteverket. Ekobrottsmyndigheten bedömer att det kan bli ett effektivt verktyg i brottsbekämpningen.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Rikard Jermsten. I ärendets slutliga handläggning har t f rättschefen Karin Mostad deltagit. Verksjuristen Marie-Louise Pettersson har varit föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Expedition till: fi.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till:
alicia.eklund@regeringskansliet.se
ju.da@regeringskansliet.se